

Offentlig tjenestepensjon og AFP i offentlig sektor

Departementets oppdragsbeskrivelse

Bakgrunn

Det er innført levealdersjustering av offentlig tjenestepensjon og nye regler for årlig regulering av pensjon. AFP er videreført som en tidligpensjonsordning for alderen 62–66 år. Pensjonsreglene for offentlig ansatte er dessuten teknisk tilpasset fleksibelt uttak av alderspensjon fra folketrygden.

Tjenestepensjon i privat sektor er i endring. Ny AFP og de nye tjenestepensjonene bygger på de samme prinsippene som den nye folketrygden. Ansatte i privat sektor har fått sterkere stimulanser til å stå lengre i arbeid, noe som er et viktig bidrag til å møte utfordringene knyttet til økt forventet levealder og en aldrende befolkning.

Regjeringen ønsker likere pensjonsordninger i offentlig og privat sektor. Mobilitetshindrene i dagens regelverk må bygges ned og offentlig ansatte må i større grad tjene på å stå lengre i jobb. Offentlige ansatte skal fortsatt ha gode pensjonsordninger.

Pensjonsordningene i offentlig sektor sikrer mange ansatte gode pensjoner. Mange i offentlig sektor har imidlertid mindre fleksibilitet enn ansatte i privat sektor og svakere muligheter til å kompensere for virkningen av levealdersjustering. Hvis arbeidstakerne kompenserer for virkningen av levealdersjustering ved å arbeide lenger, kan folketrygdens andel av samlet pensjon øke, og utbetalingene fra tjenestepensjonsordningene kan bli redusert. Denne effekten forsterkes ved økt forventet levealder og dagens offentlige tjenestepensjonsordninger blir derfor dårligere for yngre årskull.

Nye pensjonsregler i offentlig sektor må utformes slik at de er en fordel både for de ansatte, for arbeidsgiverne i stat og kommune og for samfunnet.

Utredningsoppdrag

ASD skal utarbeide en rapport om nye pensjonsordninger for ansatte i offentlig sektor samt overgangsregler fra dagens ordninger. Rapporten skal være grunnlag for å vurdere om man sammen med partene skal arbeide for å oppnå enighet om nye pensjonsløsninger for offentlig ansatte.

De nye ordningene skal være bedre tilpasset pensjonsreformen, og departementet tar utgangspunkt i følgende prinsipper:

- Alle år i jobb skal gi pensjonsopptjening
- Tjenestepensjonen skal beregnes uavhengig av folketrygden
- Pensjonen skal kunne tas ut fleksibelt fra 62 år og kombineres med arbeidsinntekt uten at pensjonen blir avkortet

Rapporten skal dels beskrive mulige løsninger og dels presentere statistikk om pensjoner og pensjoneringsatferd i offentlig sektor. Arbeidet skal blant annet belyse følgende problemstillinger:

- Status for og forholdet til tjenstepensjoner i privat sektor
- Om AFP skal være en selvstendig pensjon i offentlig sektor og hvordan AFP eventuelt skal utformes, samt vilkår for å få AFP
- Opptakskrav og hvor lenge en skal tjene opp offentlig tjenstepensjon
- Hvor lenge det skal være fleksibelt uttak av offentlig tjenstepensjon
- Hvordan nye regler skal fases inn og forholdet til grunnlovsværn for pensjonsrettigheter
- Overføringsavtalen, organisering og kjønns- og aldersnøytrale premier
- Gjenstående spørsmål knyttet til dagens ordninger, herunder reglene for samordning av tjenstepensjon med alderspensjon fra folketrygden opptjent med nye regler
- Virkninger av nye regler for den enkelte og for grupper av offentlig ansatte (fordelingsvirkninger)
- Kostnader for arbeidsgiverne og for staten, herunder regnskapsmessige konsekvenser

Rapporten skal ikke vurdere hvor høye ytelser de nye ordningene skal gi, herunder parametere. Egenskapene ved ulike løsninger skal illustreres for realistiske lønnsprofiler og karrierer i kommunene, staten og helsesektoren, og sammenliknes med dagens ordning med samordningsfordeler.

Arbeidet skal vurdere pensjonsordningene for personer med aldersgrense 70 år, men ikke ordningene for personer med særaldersgrenser.

Hovedsammenslutningene i staten, KS-området og Oslo kommune inviteres til møter for å kunne gi innspill til temaer som bør omtales i rapporten og kommentere utkast til rapporten underveis i arbeidet. Også KS, NHO, Spekter og Virke inviteres til å delta. Det bør tas sikte på å ha 4–5 møter, med mulighet for særskilte møter ved behov.

Rapporten skal ferdigstilles 20. november 2015.